

Dragi elevi,

Anul acesta, călăuziți de manualul de geografie și de profesorul vostru, veți porni într-o aventură extraordinară: o călătorie virtuală în jurul lumii! Veți cunoaște frumusețea unică a fiecărui continent, o frumusețe ce rezultă din îmbinarea armonioasă a naturii cu creațiile omului.

Călătoria va începe în **Asia**, continentul cu cea mai mare suprafață și cea mai numeroasă populație. Diversitatea etnică și culturală, precum și varietatea peisajelor, de la Ecuator până în insulele Oceanului Arctic, fac din Asia un continent al contrastelor.

Următoarea destinație va fi **Africa**, un continent care vă va cuceri prin frumusețea naturală sălbatică. Aici, pădurile tropicale cu biodiversitatea lor uimitoare se întâlnesc cu savanele și deșerturile cu dune uriașe sculptate de vânt.

În **America de Nord** și **America de Sud** peisajele se schimbă ca un caleidoscop, de la ghețari până la plaje tropicale, de la vârfuri muntoase înzăpezite ce sfidează norii, la deșerturi. Veți afla lucruri noi despre marile metropole americane, parcurile naționale spectaculoase, cascadele impresionante, canioanele adânci, dar și despre tradițiile și cultura nativilor americani.

Australia și **Oceania** vă vor surprinde cu mediul lor natural unic: peisajele exotice ale insulelor Oceaniei, Marea Barieră de Corali și speciile de animale endemice.

Călătoria se va încheia în **Antarctica**, vastul deșert alb de gheață, un simbol al fragilității planetei noastre, afectată de schimbările climatice și topirea ghețarilor. Aici temperaturile sunt extrem de scăzute, iar soarele nu apune niciodată în vara antarctică.

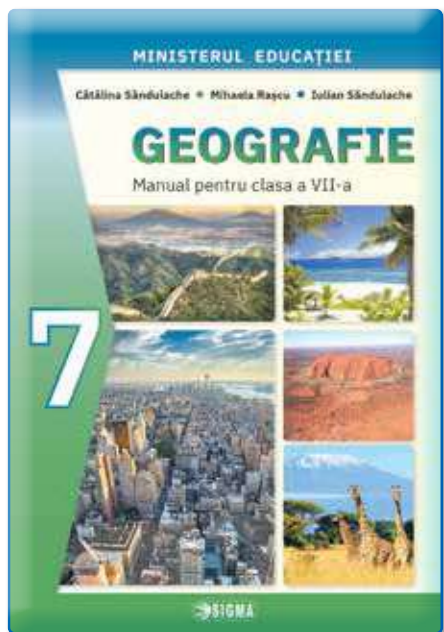
Fiecare continent al Terrei are un farmec unic, iar manualul vă oferă, prin complexitatea activităților de învățare, oportunități inedite de explorare și descoperire. Vă invităm să descoperiți secretele fiecărui continent, să vă îmbogățiți cunoștințele și să vă formați noi competențe! Veți înțelege mai bine lumea în care trăim, veți deveni mai toleranți și mai receptivi la diversitate, bucurându-vă mai mult de călătoriile viitoare!

În ultimul capitol al manualului veți explora **elemente de geografie a mediului înconjurător**. Cunoscând efectele nocive ale poluării, veți putea identifica soluții eficiente și durabile la problemele mediului, începând chiar cu localitatea în care trăiți!

Ghid de utilizare

Varianta tipărită

Varianta digitală

Față de varianta tipărită, varianta digitală cuprinde activități multimedia de învățare.

Simboluri care indică activitățile multimedia

Activitate statică – Privește!

Activitate interactivă – Rezolvă!

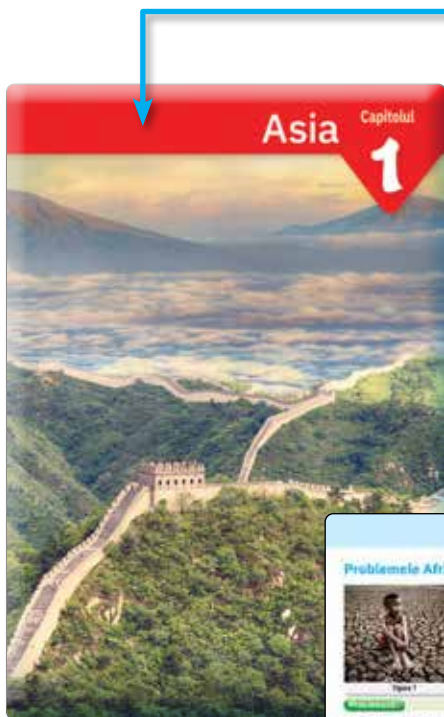
Film sau animație – Vizionează!

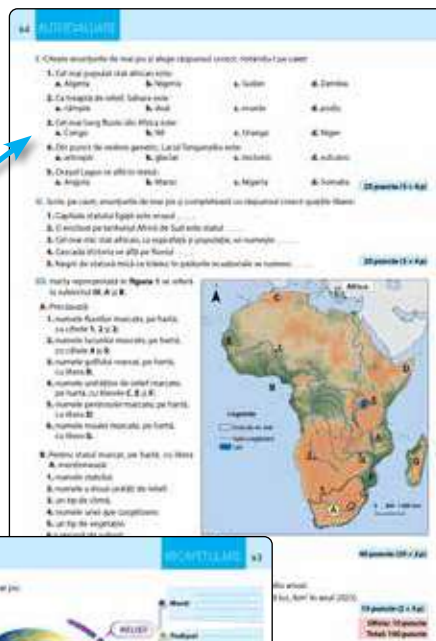
Buton de accesare a meniului de ajutor (Help)

Activitățile multimedia interactive de învățare sunt explicit semnalate în varianta digitală.

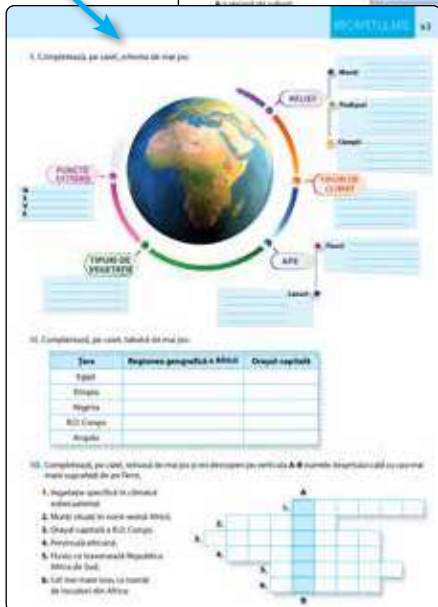
Cum este structurat

Început de capitol

Pagină Autoevaluare

Pagină Recapitulare

Pagină Studii de caz

Competențe generale și specifice

1

1. Prezentarea realității geografice utilizând mijloace și limbaje specifice

- 1.1. Precizarea, în cuvinte proprii, a sensului termenilor geografici identificați în contexte diferite
- 1.2. Elaborarea unui text pe o temă geografică dată, utilizând termeni dați

2

2. Raportarea realității geografice spațiale și temporale la reprezentări cartografice

- 2.1. Localizarea elementelor geografice pe reprezentări cartografice
- 2.2. Interpretarea fenomenelor și proceselor geografice pe baza reprezentărilor grafice și cartografice
- 2.3. Corelarea elementelor și fenomenelor geografice date prin raportare la suporturi grafice și cartografice

3

3. Studiarea spațiului geografic realizând conexiuni cu informații dobândite la alte discipline școlare

- 3.1. Ierarhizarea elementelor cu caracter geografic cu ajutorul instrumentelor TIC/GIS și al elementelor din matematică și științe
- 3.2. Realizarea proiectelor/studiilor de caz utilizând instrumente TIC/GIS
- 3.3. Explicarea diversității naturale, umane și culturale a realității geografice realizând corelații interdisciplinare
- 3.4. Prezentarea patrimoniului mondial utilizând diverse surse

4

4. Elaborarea unui demers investigativ din perspectiva educației permanente și pentru viața cotidiană

- 4.1. Utilizarea unor metode de investigare
- 4.2. Ierarhizarea unor elemente, fenomene și procese după caracteristicile lor geografice
- 4.3. Explicarea relațiilor între grupuri de elemente, fenomene și procese ale mediului geografic
- 4.4. Identificarea soluțiilor de protecție a mediului geografic

Introducere	3
Prezentarea manualului	4
Competențe generale și specifice	6
Recapitulare clasa a VI-a	9
1. Asia. Caracterizare geografică (Competențe specifice: 1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 2.3, 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 4.1, 4.2, 4.3, 4.4)	11
Poziția geografică	12
Relieful – caracteristici generale, unități majore. Munții Himalaya	15
Hidrografia – caracteristici generale. Fluvii și lacuri	18
Diferențieri climatice. Musonii	21
Contraste biogeografice	24
Elemente de diversitate umană (diversitate etnică, lingvistică, culturală, confesională)	26
Harta politică și marile aglomerări umane	28
Resursele naturale	31
Activitățile economice. Contraste economice regionale	33
Studii de caz	
Particularități geografice ale unor state (la alegere):	36
India	36
China. Turcia	39
Asia în lumea contemporană	40
Recapitulare	41
Autoevaluare	42
2. Africa. Caracterizare geografică (Competențe specifice: 1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 2.3, 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 4.2, 4.3, 4.4)	43
Poziția geografică – simetrie latitudinală	44
Relieful Africii – caracteristici generale. Riftul african	46
Hidrografia, clima și biogeografia – caracteristici generale	48
Specificul demografic	52
Harta politică și marile orașe	54
Studii de caz	
Problemele Africii în lumea contemporană	57
Sahara	58
Caracterizarea geografică a unor state (la alegere):	59
Republica Africa de Sud	59
Egipt	62
Recapitulare	63
Autoevaluare	64

3. America de Nord și America de Sud. Caracterizare geografică (Competențe specifice: 1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 2.3, 3.2, 3.3, 3.4, 4.1, 4.2)	65
Poziția geografică	66
Relieful – caracteristici generale. Sistemul muntos cordiliero-andin	68
Hidrografia – caracteristici generale. Fluvii și lacuri	70
Diferențieri climatice și biogeografice	72
Elemente de diversitate umană (etnică, lingvistică, confesională și culturală)	75
Harta politică și contraste teritoriale între state	78
Forme de aglomerare urbană	80
Diferențieri economice regionale	81
Studii de caz	
Particularități geografice ale unor state (la alegere):	83
Statele Unite ale Americii	83
Brazilia	86
Recapitulare	87
Autoevaluare	88
4. Australia și Oceania. Antarctica. Caracterizare geografică (Competențe specifice: 1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 2.3, 3.2, 3.4, 4.2)	89
Australia și Oceania – caracterizare geografică	90
Australia – caracterizare geografică generală	90
Oceania – particularități geografice	92
Antarctica – elemente de identitate geografică	94
Studiu de caz	
Unicitatea biogeografică australiană	96
Recapitulare	97
Autoevaluare	98
5. Elemente de geografia mediului înconjurător (Competențe specifice: 1.1, 1.2, 4.1, 4.3, 4.4)	99
Componentele mediului înconjurător și relațiile dintre acestea	100
Degradarea mediului înconjurător, o problemă a lumii contemporane. Schimbări globale ale mediului	101
Recapitulare și autoevaluare	102
Bibliografie	104

I. Citește enunțurile de mai jos și precizează pentru fiecare dintre ele dacă este **adevărat** sau **fals**.

1. David Livingstone a descoperit cascada Victoria, de pe fluviul Zambezi.
2. Neil Armstrong a fost primul om care a ajuns în spațiul cosmic și pe orbita Pământului.
3. Italia este un stat cu teritoriu perforat.
4. Europa este un continent situat în toate cele patru emisfere.
5. Turcia este un stat transcontinental.
6. Satele adunate sunt specifice regiunilor de câmpie.
7. ChiPitts este cel mai mare megalopolis din lume.
8. Iurta este o locuință construită din bârne, specifică taigalei siberiene.
9. Zootehnia este ramura agriculturii care se ocupă cu creșterea animalelor.
10. Sectorul cuaternar este legat de robotizare, informatizare și inteligență artificială.

II. Asociază fiecare dintre materiile prime din coloana **A** cu produsul finit, din coloana **B**, după modelul **6-g**.

A	B
1. bauxită	a. aluminiu
2. calcar	b. benzină
3. lemn	c. ciment
4. minereu de fier	d. hârtie
5. petrol	e. oțel
	f. sticlă

III. Analizează harta din **figura 1**.

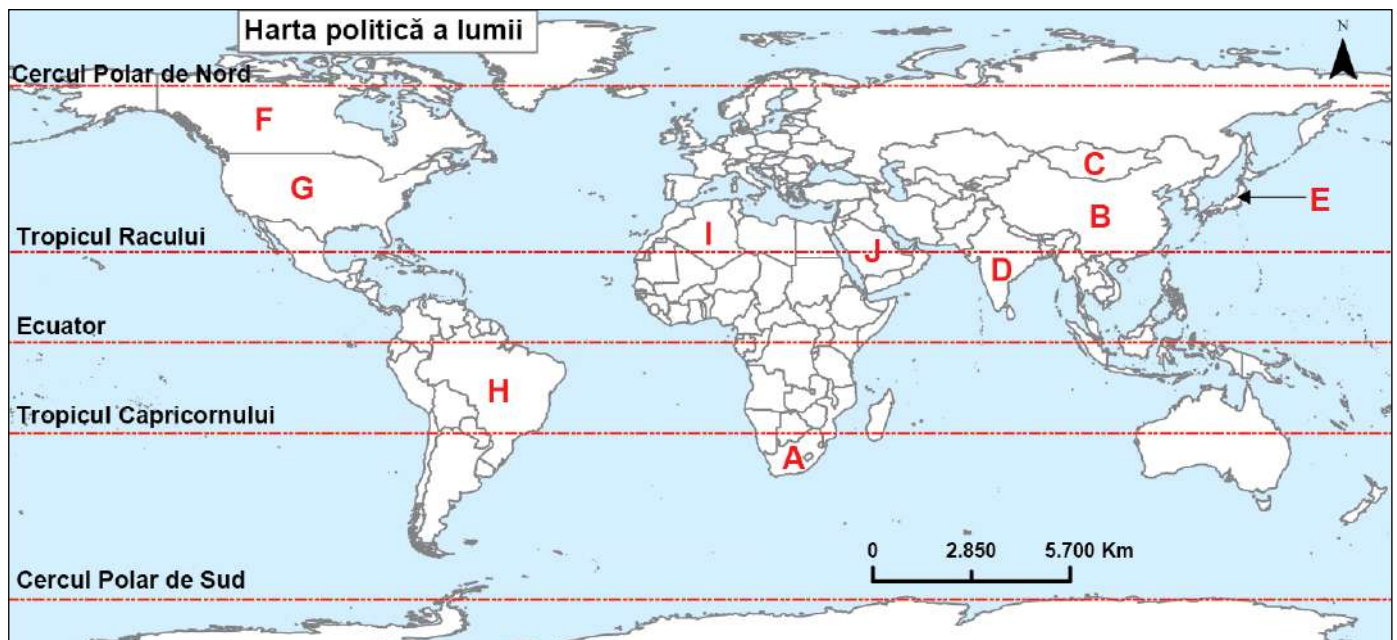

Figura 1

Precizează:

1. litera cu care este marcat, pe hartă, statul traversat de Ecuator;
2. litera cu care este marcat, pe hartă, statul în care religia cu cel mai mare număr de practicanți este hinduismul;
3. litera cu care este marcat, pe hartă, statul care are ieșire atât la Marea Roșie, cât și la Golful Persic;
4. litera cu care este marcat, pe hartă, un stat perforat;
5. litera cu care este marcat, pe hartă, un stat intracontinental;
6. litera cu care este marcat, pe hartă, un stat fragmentat;
7. litera cu care este marcat, pe hartă, statul unde se află megalopolisul San-San;
8. numele a două orașe ce fac parte din megalopolisul situat în statul marcat, pe hartă, cu litera **H**;
9. litera cu care este marcat, pe hartă, statul cu resurse de petrol și ieșire la Marea Mediterană;
10. litera cu care este marcat, pe hartă, statul cu capitala în orașul Beijing.

IV. Analizează harta din **figura 2**, care se referă la subiectul **IV A** și **B**. Pe hartă sunt marcate cu cifre de la **1** la **7** articulații ale țărmului și cu litere de la **A** la **G**, unități de relief.

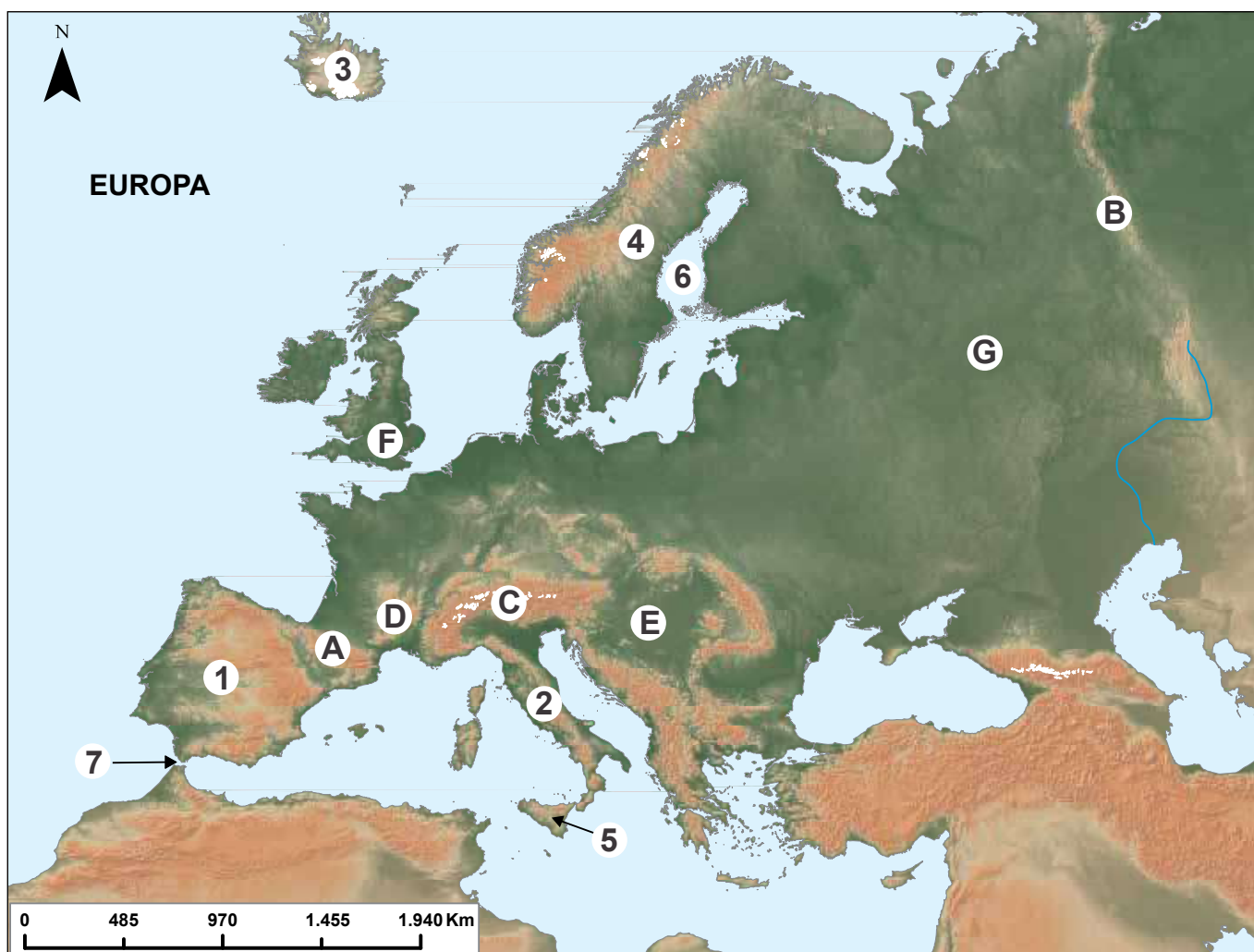

Figura 2

A. Precizează:

1. numele articulațiilor țărmului marcate, pe hartă, cu cifrele **1, 2, 3, 4, 5, 6** și **7**;
2. numele celui mai înalt vulcan din Europa, precum și cifra cu care este marcată, pe hartă, insula unde acesta este situat;
3. tipul de țărm specific peninsulei marcate, pe hartă, cu cifra **4**;
4. numele munților care traversează de la nord la sud peninsula marcată, pe hartă, cu cifra **2**;
5. numele unui stat situat în peninsula marcată, pe hartă, cu cifra **1**;
6. tipul de climat specific insulei marcate, pe hartă, cu cifra **3**;
7. numele unităților de relief marcate, pe hartă, cu literele **A, B, C, D, E, F** și **G**;
8. orogenezele în care s-au format unitățile montane marcate, pe hartă, cu literele **C** și **D**;
9. numele unui lac situat în unitatea de relief marcată, pe hartă, cu litera **E**;
10. numele unui fluviu ce traversează unitatea de relief marcată, pe hartă, cu litera **F**.

B. Prezintă un factor care determină:

1. existența ghețarilor în unitatea de relief marcată, pe hartă, cu litera **C**;
2. existența vulcanilor activi din insula marcată, pe hartă, cu cifra **3**;
3. densitatea redusă a populației din peninsula marcată, pe hartă, cu cifra **4**.

Asia

Capitolul

1

Poziția geografică

Numele continentului **Asia** este foarte vechi, fiind menționat, pentru prima dată, de istoricul grec Herodot, în anul 440 î.H.

Denumirea provine, se pare, din cuvântul asirian *asu*, care însemna *răsărit* și pe care grecii din Antichitate îl foloseau pentru a desemna teritoriile aflate la răsărit de lumea lor.

Figura 1
Asia – poziția geografică

Analyzează harta

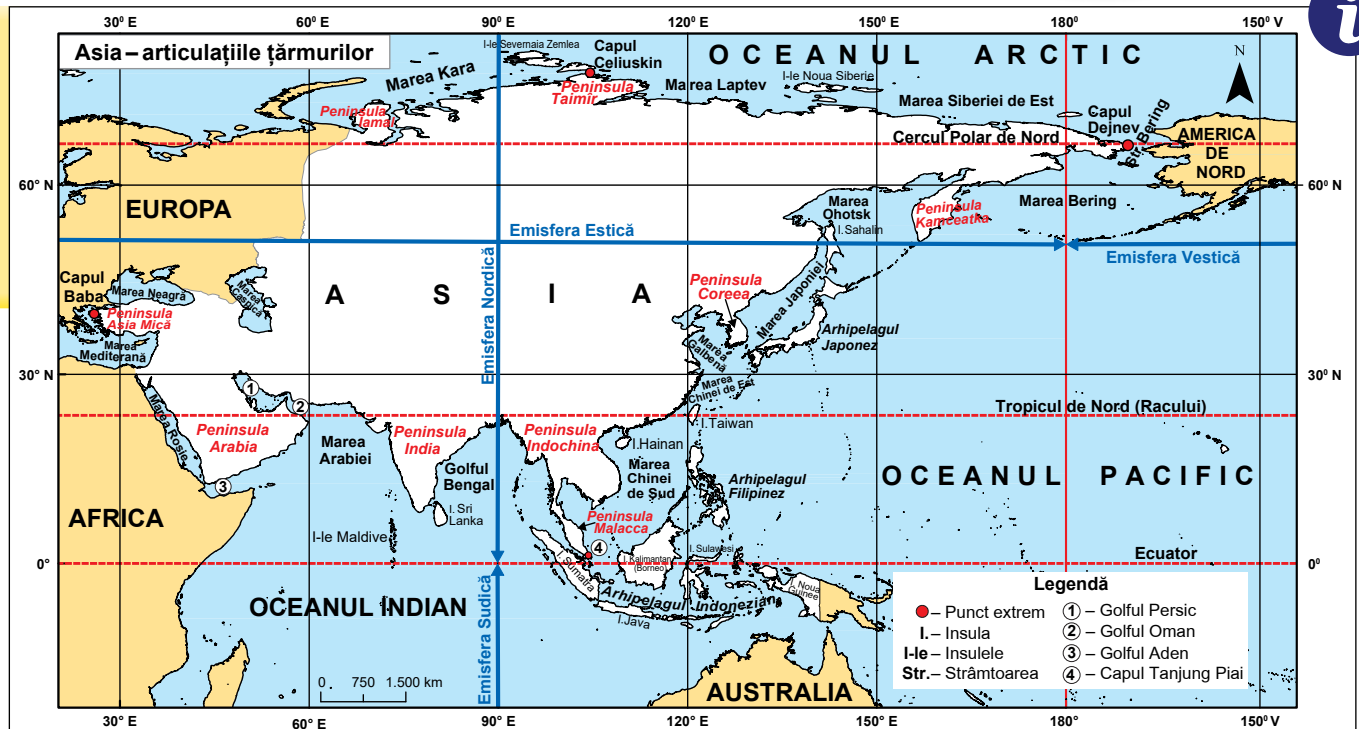

Figura 2

Precizează:

- ✓ emisferele în care se desfășoară continentul Asia;
- ✓ numele oceanelor, precum și al continentelor cu care se învecinează Asia;
- ✓ numele punctelor extreme ale continentului asiatic;
- ✓ numele peninsulelor, dar și numele celor mai mari insule/arhipelaguri, ca suprafață;
- ✓ numele golfulurilor din sudul continentului.

Reține!

Asia este cel mai mare continent ca suprafață (aproximativ 44,5 milioane km²). Se desfășoară în toate cele patru emisfere: nordică și sudică, întrucât prin sudul continentului trece Ecuatorul, vestică și estică, fiind traversat în extremitatea estică de meridianul de 180°. Împreună cu Europa, formează o singură masă continentală, Eurasia.

Se învecinează, la **nord**, cu Oceanul Arctic, la **sud**, cu Oceanul Indian și, la **est**, cu Oceanul Pacific. În partea de **vest** se află Marea Mediterană și continentul Europa (limita față de acesta fiind dată de Munții Ural – **figura 3**, fluviul Ural, Marea Caspică, Munții Caucaz, Marea Neagră, Strâmtoarea Bosfor, Marea Marmara, Strâmtoarea Dardanele, Marea Egee). În **sud-vest** se învecinează cu Africa, de care este despărțită prin Canalul Suez, Marea Roșie, Strâmtoarea Bab el-Mandeb și Golful Aden.

Figura 3

Obeliscul din orașul Ekaterinburg, care marchează limita între continentele Europa și Asia

Punctele extreme pentru partea continentală a Asiei sunt:

- ✓ **N:** Capul Celiuskin (77°43' latitudine nordică);
- ✓ **S:** Capul Tanjung Piai (1°16' latitudine nordică) (**figura 4**);
- ✓ **V:** Capul Baba (26°04' longitudine estică);
- ✓ **E:** Capul Dejnev (169°40' longitudine vestică).

Figura 4

Monumentul care marchează Capul Tanjung Piai – extremitatea sudică a Asiei continentale, aflat în sudul Peninsulei Malacca

VREAU SĂ ȘTIU MAI MULT:

Punctele extreme ale Asiei – partea insulară	Coordonate geografice	Regiunea geografică	Statul
N – Capul Arctic	81°13' latitudine nordică	Insula Komsomolets (Severnaia Zemlea)	Federația Rusă
S – Insula Roti	11° latitudine sudică	Arhipelagul Indonezian	Indonezia
V – Capul Baba	26°04' longitudine estică	Peninsula Asia Mică	Turcia
E – Insula Marele Diomedea (Ostrov Ratmanova) (figura 5)	169°05' longitudine vestică	Strâmtoarea Bering	Federația Rusă

Figura 5

Punctele estice extreme ale continentului asiatic: **Capul Dejnev**, situat în estul Peninsulei Ciukotsk și **Insula Marele Diomedea**, situată în Strâmtoarea Bering

Țărmurile Asiei sunt crestate, având numeroase articulații:

- **peninsule:** Asia Mică (în vest), Arabia (cea mai mare peninsulă, ca suprafață), situată în sud-vest, India, Indochina, Malacca (în sud), Coreea, Kamceatka (în est), Iamal, Taimîr (în nord) și Ciukotsk (în nord-est);
- **insule**, grupate în **arhipelaguri:** Arhipelagul Indonezian (cel mai mare din lume, ca suprafață) se află în sud-estul continentului asiatic, iar Arhipelagurile Filipinez și Japonez sunt situate în est. În nordul continentului, se află insulele Severnaia Zemlea și Noua Siberie, iar în sud, Insula Sri Lanka;
- **golfuluri:** Bengal, golful cu cea mai mare suprafață, Persic, Oman și Aden.

Investigație

Din punct de vedere politic, teritoriile unor state asiatice depășesc limitele geografice dintre continente și formează **state transcontinentale**.

Formați echipe de 4-5 elevi. Utilizând diferite surse de informare (atlasul geografic, cărți și reviste, internet) fiecare echipă se documentează despre trei state transcontinentale (poziția geografică și orașul-capitală) și le notează pe caiet. La final, confrunțați rezultatele obținute și realizați o listă comună.

Aplică!

I. Pe harta din **figura 6** sunt marcate, cu litere, articulații ale țărmurilor Asiei și, cu cifre, punctele extreme.

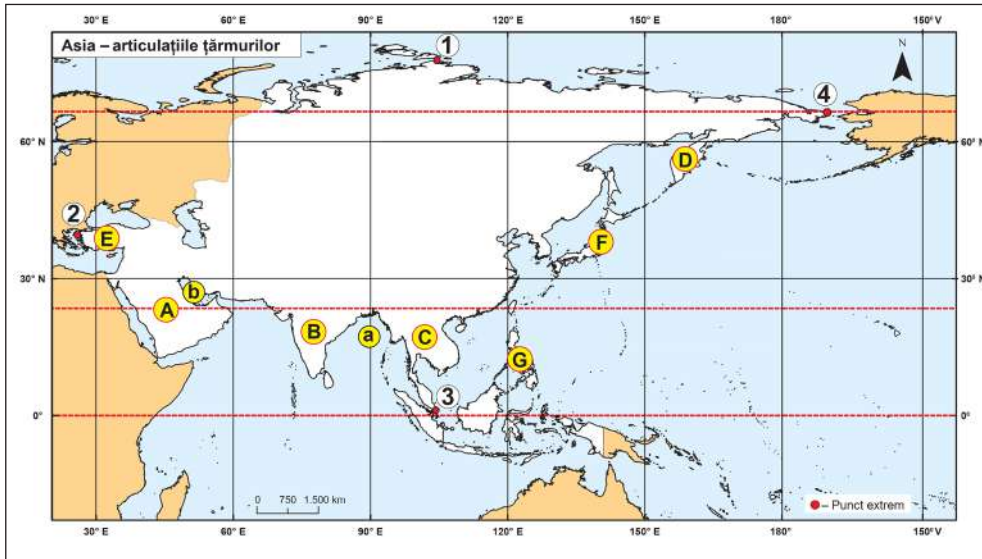

Figura 6

Precizează numele:

1. peninsulelor marcate, pe hartă, cu literele **A, B, C, D și E**;
2. golfulurilor marcate, pe hartă, cu literele **a și b**;
3. arhipelagurilor marcate, pe hartă, cu literele **F și G**;
4. punctelor extreme ale continentului asiatic marcate, pe hartă, cu cifrele **1, 2, 3 și 4**.

II. Scrie, pe caiet, enunțurile de mai jos, iar, în dreptul fiecăruia, dacă este **adevărat (A)** sau **fals (F)**.

1. Marea Roșie separă Asia de continentul Africa.
2. Capul Celiuskin este situat în Peninsula Asia Mică.
3. Strâmtoarea Bering separă continentele Asia și Europa.
4. Peninsula Coreea se află în partea de est a Asiei.
5. Insula Sri Lanka se află în nordul Asiei.

III. Calculează distanța, în grade de latitudine și în grade de longitudine, pe care se desfășoară teritoriul Asiei continentale.

IV. Prezintă câte o consecință a faptului că Asia are o mare desfășurare latitudinală și longitudinală.

Fișa de observare sistematică a activității și a comportamentului elevilor
(Repere pentru activitatea și comportamentul tău în timpul orelor de geografie)

Competența observată de profesor	DA	NU
Elevul:		
✓ manifestă interes față de activitatea propusă;		
✓ urmează instrucțiunile privind modul de lucru și se încadrează în limitele de timp;		
✓ solicită ajutor atunci când are nevoie;		
✓ își asumă responsabilități pentru rezolvarea sarcinilor de lucru;		
✓ colaborează eficient cu colegii;		
✓ are capacitatea de a lua decizii;		
✓ acceptă puncte de vedere diferite;		
✓ își argumentează punctele de vedere;		
✓ își finalizează sarcinile de lucru;		
✓ formulează concluzii.		

Relieful – caracteristici generale, unități majore. Munții Himalaya

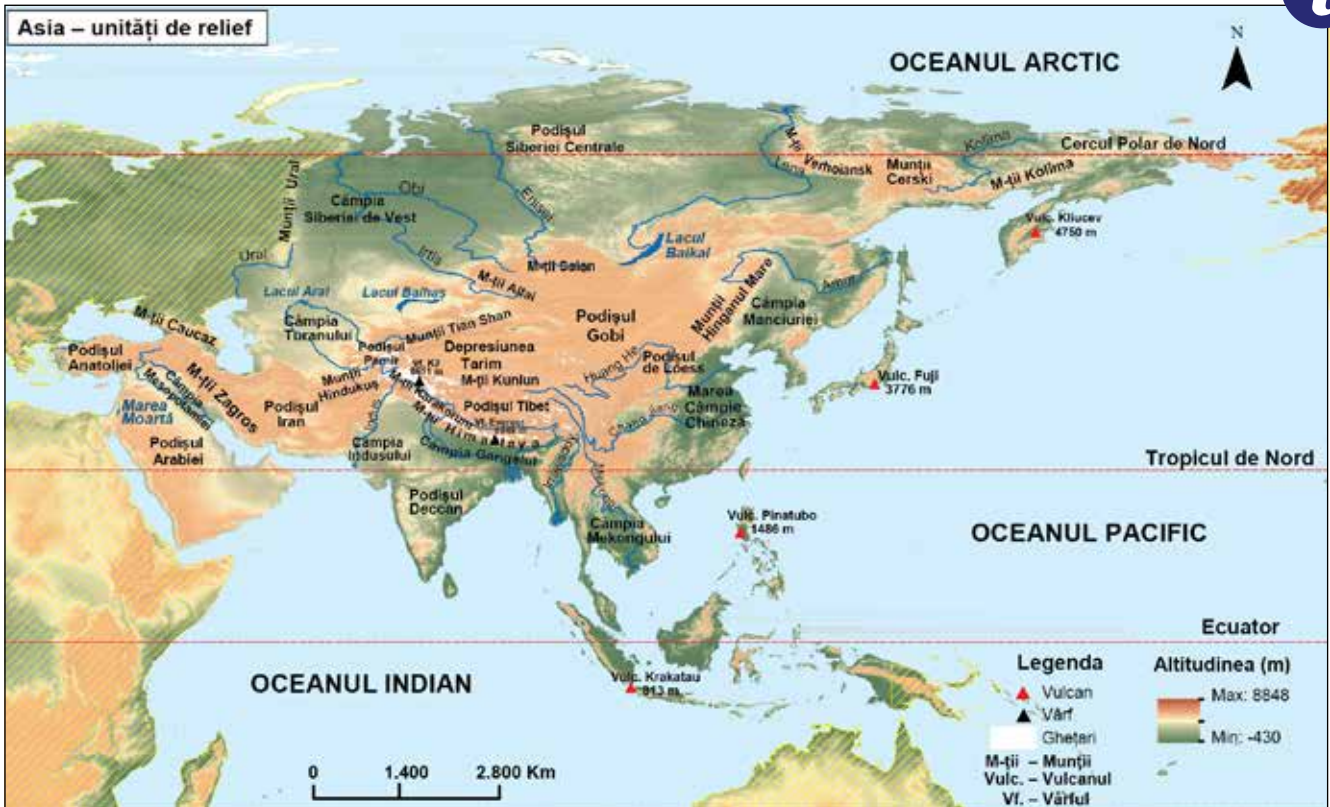

Figura 1

Precizează:

- ✓ numele a patru unități montane;
- ✓ altitudinea maximă, precum și numele unității de relief în care se înregistrează;
- ✓ numele a patru podișuri;
- ✓ numele a patru câmpii;
- ✓ numele a trei vulcani.

Reține!

Asia este un continent cu relief variat și cu o altitudine medie de 950 m. Aici se află cei mai înalți munți ai Terrei, Munții Himalaya (Vârful Everest/Chomolungma, 8 848 m), dar și depresiuni adânci, cum este cea în care este situată Marea Moartă, care are în jur de 430 m sub nivelul Oceanului Planetar. Trăsătura dominantă a reliefului este contrastul dintre imensele suprafețe joase și netede, de câmpie, și munții foarte înalți.

Aspect din Munții Himalaya

DICȚIONAR:

nod orografic – vârf sau regiune din care se desprind mai multe lanțuri montane.

ȘTIAI CĂ:

- **Vârful K2 (Chogori)** are 8 611 m și este al doilea ca înălțime din lume? El se află în Munții Karakorum, situați la granița dintre statele China și Pakistan.
- **Vulcanul Krakatau** este situat pe insula cu același nume, din strâmtoarea Sunda (între insulele Java și Sumatra din Arhipelagul Indonezian)? Acesta a erupt pe data de 27 august 1883. A fost una dintre cele mai puternice erupții vulcanice din istoria Terrei și a distrus o mare parte din insulă. Sunetul exploziei a fost foarte puternic, iar cenușa vulcanică a plutit timp îndelungat în jurul globului. Tsunami-ul care a urmat a provocat pierderi de vieți omenești și dispariția a numeroase localități. În caldera fostului vulcan Krakatau, a apărut un alt vulcan, numit Anak Krakatau (Copilul Krakatau).

Podișul Pamir este un nod orografic, din care se desprind sisteme muntoase formate din: Munții Tian Shan (spre nord-est), Munții Kunlun (spre est), Karakorum-Himalaya (spre sud-est) și Hindukuș (sud-vest) etc. În acești munți, la altitudini mari, de peste 5 000 m, sunt ghețari și relief glaciar.

Podișurile ocupă suprafețe întinse în Asia: Podișul Siberiei Centrale, Podișul Deccan, Podișul de Loess, Podișul Iran, Podișul Anatoliei, Podișul Gobi. Podișul Tibet este cel mai înalt podiș al Terrei (supranumit *Acoperișul lumii*), cu altitudini de peste 5 000 m. În unele regiuni de podiș, climatul arid a favorizat apariția deșerturilor, atât în regiunea tropicală (Deșertul Rub al-Khali din sudul Peninsulei Arabia), cât și în cea temperată (Deșertul Gobi). Relieful deșertic este reprezentat de dune și platouri pietroase.

Aspect din Podișul Gobi
(dune și platouri pietroase)

Aspect din Câmpia
Siberiei de Vest

Majoritatea câmpiilor Asiei ocupă o poziție periferică: Marea Câmpie Chineză, Câmpia Mancuriei, Câmpia Mekongului, Câmpia Indusului, Câmpia Gangelui și Câmpia Mesopotamiei. Cea mai mare suprafață o are Câmpia Siberiei de Vest, o câmpie joasă și mlăștinoasă. În centrul Asiei, în jurul lacului Aral, se află Câmpia Turanului.

Ca urmare a situației în Cercul de Foc al Pacificului, în estul și sud-estul Asiei există numeroși vulcani activi: Kliucev, Fuji, Pinatubo, Krakatau etc.

Munții Himalaya

Sunt munți tineri, formați ca urmare a ciocnirii dintre plăcile tectonice Indo-Australiană și Eurasiatică. Fenomenul a început acum aproximativ 50 de milioane de ani și continuă și astăzi. Se întind pe teritoriul statelor Nepal, Bhutan, India, China și Pakistan. Numele *Himalaya* înseamnă *Sălașul zăpezilor* și provine din limba sanscrită: *Hima* – zăpadă și *Alaya* – sălaș. Aici se află zece dintre cele mai înalte vârfuri ale Terrei, cu altitudini de peste 8 000 m. Datorită înălțimii lor mari, sunt acoperiți de zăpezi permanente și ghețari.

Portofoliu

- ✓ Imaginează-ți că ești alpinist și faci o ascensiune pe vârful Everest sau un alt „opt miar” din Munții Himalaya. Cu ajutorul atlasului geografic și al informațiilor de pe internet, realizează un **jurnal de călătorie**, în care să prezinți traseul călătoriei și peisajele care te-au impresionat.

Portofoliul reprezintă „cartea de vizită” a elevului!

Până la sfârșitul anului școlar portofoliul tău va conține diverse proiecte, teste de evaluare, investigații, referate, compuneri și alte materiale rezultate din activitatea ta de mic geograf. Mult succes în realizarea unui portofoliu cât mai complex, care să demonstreze progresul tău în studiul Geografiei!

Erupția vulcanului
Anak Krakatau

Aplică!

I. Citește textul următor:

„Pretutindeni pe Glob omul se teme de grozăviile focului din adâncuri. Numai în Kamceatka locuitorii nu vorbesc cu spaimă despre vulcani și izvoarele fierbinți, pentru că acestea le furnizează apă caldă pentru nevoile casnice. În inima peninsulei, geologii au descoperit peste o sută de gheizere care aruncă valuri de aburi și apă fierbinte la zeci de metri înălțime. Locul acesta a fost denumit și Valea gheizerelor”.

(Leca Aurel, *Geografie distractivă*, Editura Tineretului, București, 1969)

A. Precizează:

1. numele izvoarelor care aruncă valuri de aburi și apă fierbinte;
2. numele peninsulei unde se află Valea gheizerelor;
3. o întrebuintare a apei fierbinți.

B. Explică existența vulcanilor în regiunea descrisă în text și precizează numele unui vulcan activ din acest spațiu geografic.

II. Scrie, pe caiet, enunțurile de mai jos, iar în dreptul fiecăruia dacă este **adevărat (A)** sau **fals (F)**.

1. Câmpia Siberiei de Vest este o câmpie joasă și mlăștinoasă.
2. Podișul Anatoliei se află în Peninsula India.
3. Munții Himalaya sunt munți vechi.
4. Vulcanul Fuji se află în Arhipelagul Japonez.
5. Podișul Tibet este situat în sudul Munților Himalaya.

III. Pe harta din **figura 2** sunt marcate unități de relief cu litere de la **A la O** și vulcani, cu cifre de la **1 la 4**.

Precizează numele:

1. munților marcați, pe hartă, cu literele **A, B și C**;
2. podișurilor marcate, pe hartă, cu literele **D, E, F, G, H și I**;
3. câmpiilor marcate, pe hartă, cu literele **J, K, L, M, N și O**;
4. vulcanilor marcați, pe hartă, cu cifrele **1, 2, 3 și 4**.

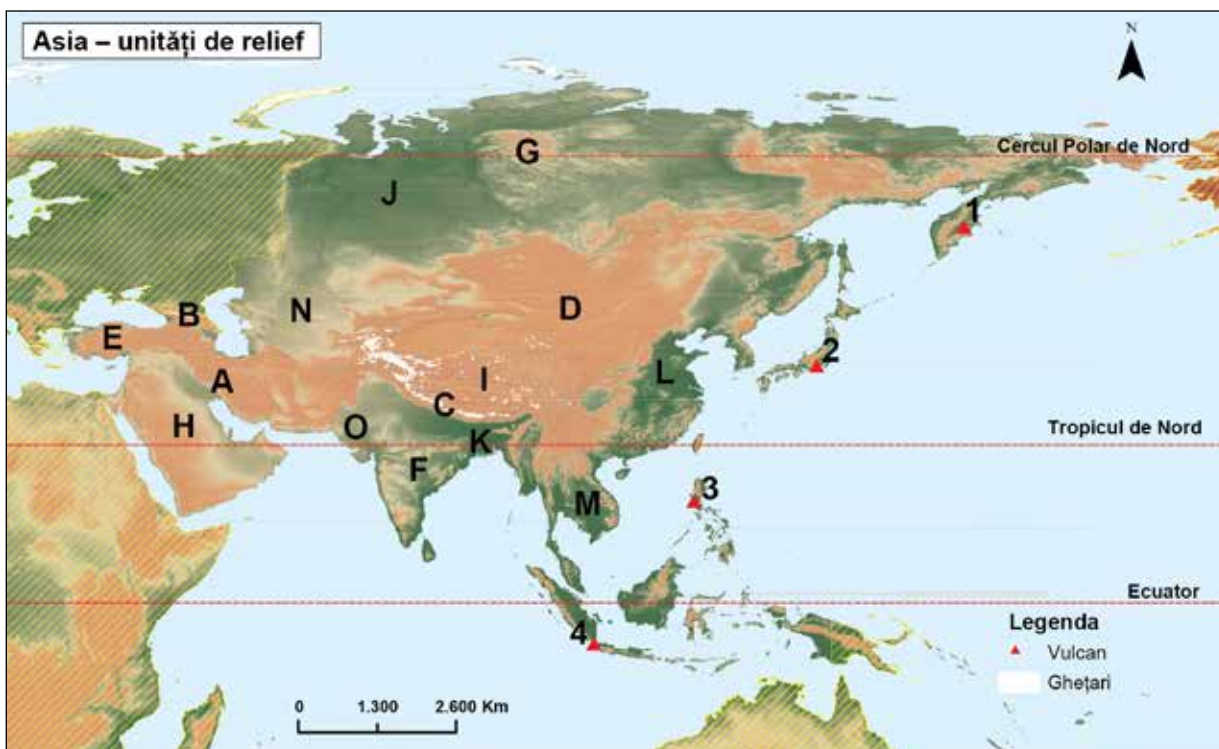

Figura 2

B. Apele curgătoare

Cel mai mare fluviu al Asiei, ca lungime, este Chang Jiang (**figura 2**).

În funcție de poziția lor geografică și variația debitului în cursul unui an, principalele ape curgătoare ale Asiei se diferențiază astfel:

- în **nordul Asiei**, rețeaua hidrografică este tributară Oceanului Arctic și este reprezentată de marile fluvii siberiene: **Obi**, **Enisei** și **Lena**. Scurgerea lor este redusă în sezonul rece (din cauza înghețului) și au debite mari la sfârșitul primăverii și începutul verii (ca urmare a precipitațiilor bogate și topirii zăpezilor). Primăvara, dezghețul se propagă de la izvor spre vărsare, de aceea fluviile siberiene se caracterizează prin revărsări în cursul inferior în lunile aprilie-iunie;

- în **estul și sud-estul Asiei**, fluviile **Amur**, **Huang He**, **Chang Jiang** și **Mekong** se varsă în Oceanul Pacific. Regimul de scurgere a acestor fluvii se diferențiază de la nord (unde sunt înghețuri prelungite iarna și creșteri de debit, mai ales vara) spre sud (unde cele mai mari debite se înregistrează vara, provocând inundații);

- în **sudul Asiei**, marile artere hidrografice se îndreaptă spre Oceanul Indian: **Salween**, **Irrawaddy**, **Gange**, **Brahmaputra** și **Indus**. Regimul lor de scurgere este influențat de climatul musonic, remarcându-se mari creșteri de debit, însoțite de inundații, în timpul musonului de vară, când precipitațiile sunt foarte bogate. Fluviile Gange și Brahmaputra formează împreună, la gura lor de vărsare în Golful Bengal, cea mai mare deltă din lume, ca suprafață;

- în **sud-vestul Asiei** se remarcă fluviile **Tigru** și **Euftrat**, cu debit variabil, deoarece sunt situate între două regiuni deșertice. Acestea drenează una dintre cele mai fertile câmpii, leagănul unor vechi civilizații, Câmpia Mesopotamiei;

- în **Asia Centrală** sunt regiuni endoreice, de exemplu, cea a lacului Aral, unde se varsă fluviile **Amu Daria** și **Sir Daria**.

ȘTIAI CĂ:

- cel mai lung estuar din Asia se află la gura de vărsare a fluviului **Obi**?

Fluviul Obi

C. Lacurile

În Asia există o mare varietate de lacuri, care, după modul de formare (tipul genetic), sunt:

- **tectonice**: Marea Caspică (cel mai mare lac din lume, ca suprafață), Baikal (cel mai adânc lac din lume), Balhaș, Aral și Marea Moartă;
- **glaciare**, prezente în nordul Asiei, formate în depresiunile lacustre create de calota glaciară cuaternară, dar și în munți, unde sunt situate în circuri și văi glaciare (Munții Caucaz, Himalaya, Karakorum etc.);
- **vulcanice**: în arhipelagurile Indonezian (lacul Toba), Filipinez, Japonez și în Peninsula Kamceatka;
- **de acumulare**, amenajate în scopul producerii energiei electrice (de exemplu, lacul de baraj hidroenergetic Trei Defileuri, cu o lungime de peste 600 km), dar și pentru irigații sau alimentarea cu apă a localităților.

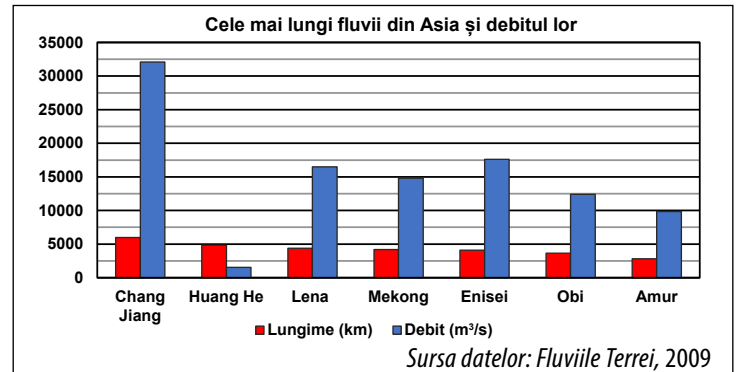

Figura 2

VREAU SĂ ȘTIU MAI MULT:

- **Fluviul Chang Jiang** (Yangtze sau Fluviul Albastru) este cel mai lung fluviu din Asia (5 980 km) și al treilea din lume. Izvorăște din partea central-estică a Podișului Tibet, străbate teritoriul Chinei, de la vest la est, și se varsă în Marea Chinei de Est. Apele fluviului sunt folosite pentru navigație și irigații, iar potențialul său hidroenergetic este valorificat prin construcția hidrocentralei Sanxia – *Trei Defileuri* – cea mai mare din lume (cu o putere instalată de 22 500 MW).

Fluviul Chang Jiang în sectorul Trei Defileuri

Cel mai mare oraș situat pe fluviul Chang Jiang este Shanghai, aflat în apropierea gurii de vărsare a acestuia.

ȘTIAI CĂ:

- **Marea Moartă** este lacul situat la cea mai mică altitudine din lume (în jur de 430 m sub nivelul Oceanului Planetar) și are o salinitate ridicată? Valoarea acesteia este de 322 g/l și face ca viața să fie posibilă doar pentru câteva specii de bacterii.

Marea Moartă

- **Bilanțul hidric al Mării Caspice** este negativ? Evapotranspirația de la suprafața apei este mai mare decât aportul de apă din râuri sau din subteran. Așa se explică și nivelul scăzut la care se află față de nivelul Oceanului Planetar (-27 m).

VREAU SĂ ȘTIU MAI MULT:

- **Lacul Aral** se află pe teritoriul statelor Kazahstan și Uzbekistan. La începutul anilor 1960, înainte de începerea lucrărilor de amenajare a bazinelor hidrografice Sîr Daria și Amu Daria, lacul Aral ocupa locul patru în lume ca suprafață (aproximativ 67 000 km²). În prezent suprafața acestui lac s-a redus cu peste 70%, volumul cu 90%, iar nivelul apei a scăzut cu 23 m.

Consecințele scăderii nivelului apei Lacului Aral (Kazahstan)

VREAU SĂ ȘTIU MAI MULT:

- **Fluviul Huang He** izvorăște din Podișul Tibet și se varsă în Marea Galbenă. El traversează Podișul de Loess, de unde se încarcă cu material loessoid, de culoare galbenă (de aici, denumirea de **Fluviul Galben**). În Marea Câmpie Chineză, ca urmare a cantității mari de aluviuni transportate, Huang He și-a înălțat albia cu 3-10 m deasupra nivelului câmpiei. De-a lungul timpului, atunci când debitele creșteau, fluviul se revărsa și își schimba direcția de curgere precum și locul de vărsare în Marea Galbenă, fiind un caz unic între fluviile Terrei.

Aplică!

I. Harta din figura 3 se referă la elemente de hidrografie ale Asiei.

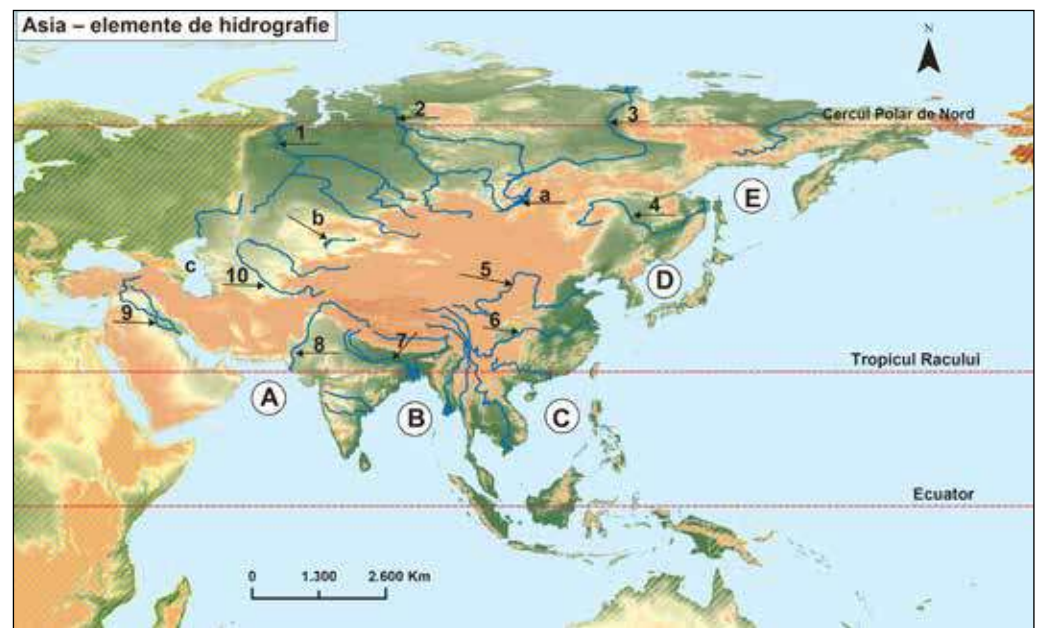

Figura 3

Precizează numele:

1. fluviilor marcate, pe hartă, cu numere de la 1 la 10;
2. mărilor marcate, pe hartă, cu literele A, C, D și E;
3. golfului marcat, pe hartă, cu litera B;
4. lacurilor marcate, pe hartă, cu literele a, b și c.

II. Prezintă o cauză pentru care fluviile siberiene produc primăvara inundații în cursul inferior.

III. Realizează asocierea corectă dintre fiecare fluviu asiatic, din coloana A, și locul de vărsare, din coloana B, după modelul 6-g.

A

1. Chang Jiang
2. Enisei
3. Huang He
4. Lena
5. Sîr Daria

B

- a. Lacul Aral
- b. Marea Chinei de Est
- c. Marea Galbenă
- d. Marea Kara
- e. Marea Laptev
- f. Marea Ohotsk

Portofoliu

- ✓ Folosind diferite surse de documentare (cărți, reviste, internet etc.), realizează un scurt text (10-12 rânduri), în care să prezinți două cauze ale scăderii nivelului apei lacului Aral, precum și două consecințe ale acestui fenomen.

Diferențieri climatice. Musonii

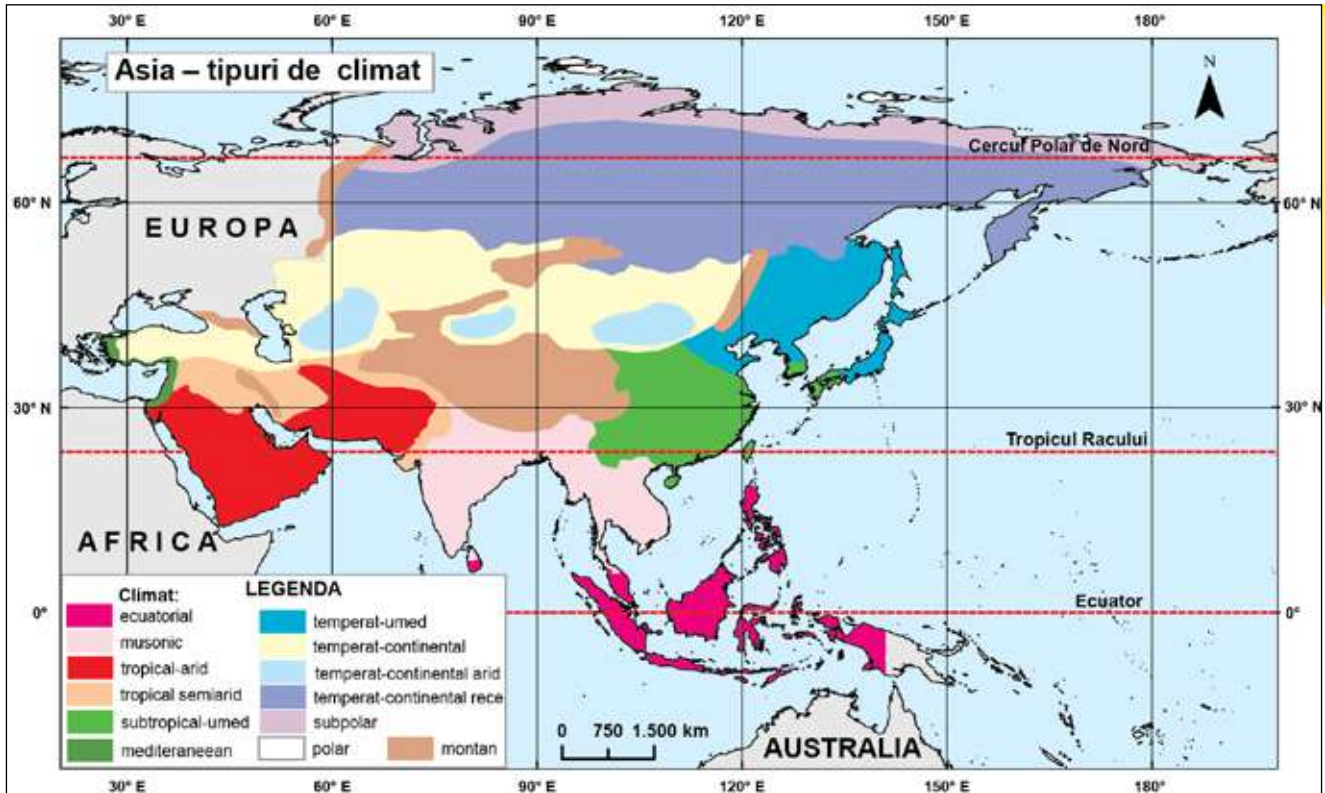

Figura 1

Analizează harta

Precizează:

- ✓ tipurile de climat de pe teritoriul Asiei și localizarea lor;
- ✓ doi factori care determină repartiția tipurilor de climat pe teritoriul Asiei.

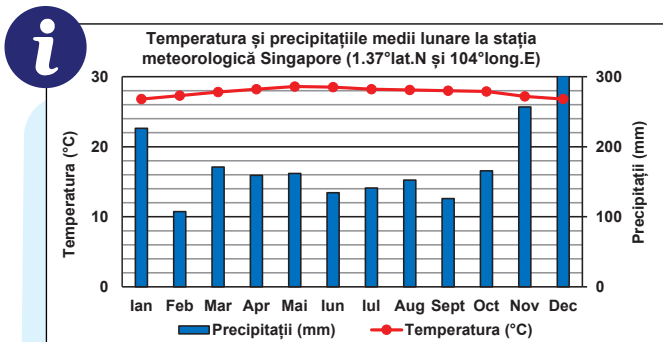

Figura 2

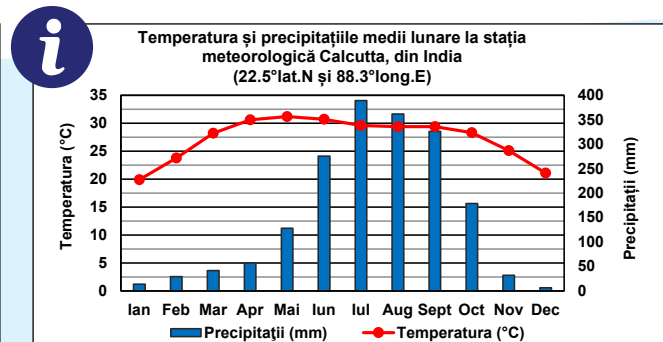

Figura 3

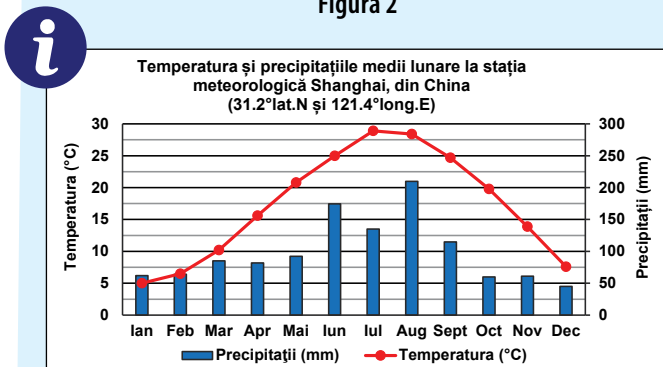

Figura 4

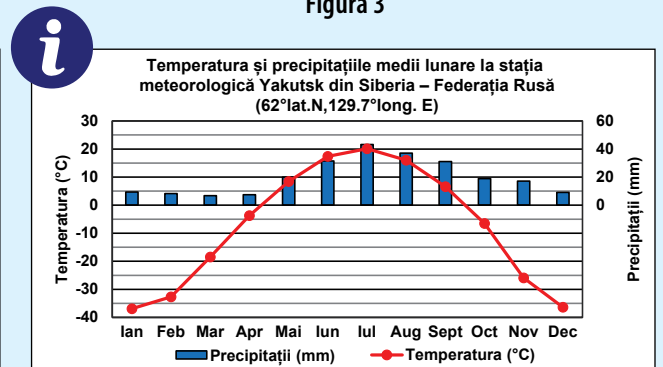

Figura 5

Analizează graficele

Pentru fiecare grafic **precizează:**

- ✓ valoarea cea mai mare a temperaturii medii lunare, precum și luna în care aceasta se înregistrează;
- ✓ valoarea cea mai mică a temperaturii medii lunare, precum și luna în care aceasta se înregistrează;
- ✓ distribuția precipitațiilor pe parcursul întregului an.

Sursa datelor: Global Historical Climatology Network

Reține!

A. Diferențieri climatice

Clima Asiei este rezultatul mai multor **factori genetici**:

- ✓ **Desfășurarea latitudinală**, între 11° latitudine sudică și 81° latitudine nordică, face ca teritoriul Asiei să se încadreze în toate zonele de climă: caldă, temperată și rece.
- ✓ **Oceanul Pacific** influențează climatul prin moderarea regimului termic (iernile sunt blânde, verile răco-roase) și repartiția precipitațiilor, care scad dinspre estul Asiei (peste 1500 mm/an) spre centrul continentului (sub 500 mm/an).
- ✓ **Relieful**, prin altitudine, determină etajarea climatică (odată cu creșterea altitudinii, temperatura aerului scade și precipitațiile atmosferice cresc), iar lanțurile montane constituie bariere în calea maselor de aer. Suprafețele întinse de uscat din centrul continentului favorizează continentalismul termic accentuat (veri mai calde și ierni mai reci), dar și o ariditate mai mare.
- ✓ **Circulația musonică**, determinată de variațiile de presiune atmosferică dintre continentul asiatic și Oceanele Indian și Pacific.

Tipuri de climat

- ✓ **Climatul ecuatorial** din sud-estul Asiei (Arhipelagurile Indonezian și Filipinez, sudul Peninsulei Malacca) se caracterizează prin temperaturi medii anuale peste 25°C, precipitații bogate (peste 2 000 mm/an), calme ecuatoriale și umiditate ridicată a aerului.
- ✓ **Climatul musonic** este întâlnit în Peninsulele India și Indochina, cu temperaturi medii anuale peste 20°C. Există două sezoane, impuse de circulația periodică a musonilor: un sezon cald și ploios (când se manifestă musonul de vară) și un sezon cald și uscat (când bate musonul de iarnă).
- ✓ **Climatul tropical arid și semiarid**, localizat în Peninsula Arabia, Podișul Iranului și nord-vestul Peninsulei India. Temperaturile medii anuale sunt ridicate. Amplitudinile termice diurne sunt mari, iar precipitațiile au valori reduse.
- ✓ **Climatul subtropical**:
 - *mediteranean*, specific litoralului mediteranean al Asiei, cu veri calde și secetoase și ierni blânde, dar ploioase;
 - *umed*, în sud-estul Asiei (China și sudul Japoniei), caracterizat prin ploi bogate, vara.
- ✓ **Climatul temperat**:
 - *umed*, întâlnit în Asia Estică (regiunile din nordul și nord-estul Chinei și nordul Japoniei). Aici verile sunt calde, iernile blânde și precipitațiile bogate;
 - *continental*, localizat în partea centrală a continentului, în spatele barierelor orografice;
 - *continental arid*, în care se înregistrează variații mari de temperatură între anotimpuri și precipitații reduse, ceea ce determină formarea deșerturilor temperate (Gobi – cel mai mare deșert, ca suprafață, din zona temperată);
 - *continental rece*, localizat în nordul Asiei (în Siberia), unde temperatura medie anuală are valori mici, iar precipitațiile sunt moderate.
- ✓ **Climatul rece**:
 - *subpolar*, în extremitatea nordică a Asiei, se caracterizează prin veri răco-roase și scurte, și ierni geroase și lungi;
 - *polar*, prezent în insulele arctice, unde temperaturile sunt foarte scăzute tot anul și bat vânturi puternice (vânturile polare).
- ✓ **Climatului montan** îi este specifică etajarea valorilor temperaturii aerului și a precipitațiilor. În munții foarte înalți, la altitudini de peste 5 000 m se formează ghețari.

VREAU SĂ ȘTIU MAI MULT:

- **Deșerturile din Asia** sunt: Nefud și Rub al-Khali în Peninsula Arabia, Thar în Peninsula India, cele din Podișul Iranului (de exemplu, deșertul Lut), deșertul Registan (în Afganistan), Gobi (în Mongolia și nordul Chinei), Taklamakan (Depresiunea Tarim în China), Karakum, Kizilkum (Kazahstan, Uzbekistan, Turkmenistan).

Aspect din Deșertul Rub al-Khali

B. Musonii

Musonii sunt vânturi periodice, determinate de diferențele sezoniere de temperatură și presiune ale aerului, existente între Oceanul Indian și sudul continentului asiatic.

Musonul de vară (figura 6) bate dinspre ocean spre continent și aduce precipitații abundente, de aceea se numește și **musonul umed**.

Musonul de iarnă sau **uscat (figura 7)** bate dinspre continent spre ocean, generând un sezon secetos.

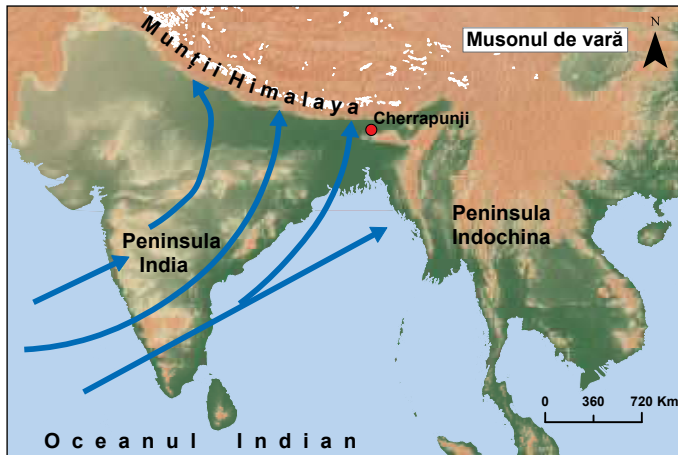

Figura 6

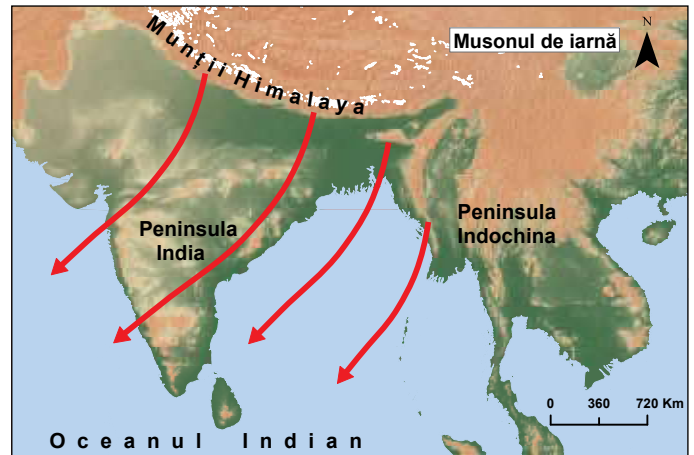

Figura 7

Aplică!

I. Graficul din **figura 8** prezintă temperatura și precipitațiile medii lunare înregistrate la stația meteorologică Sainshand (Deșertul Gobi), din Mongolia.

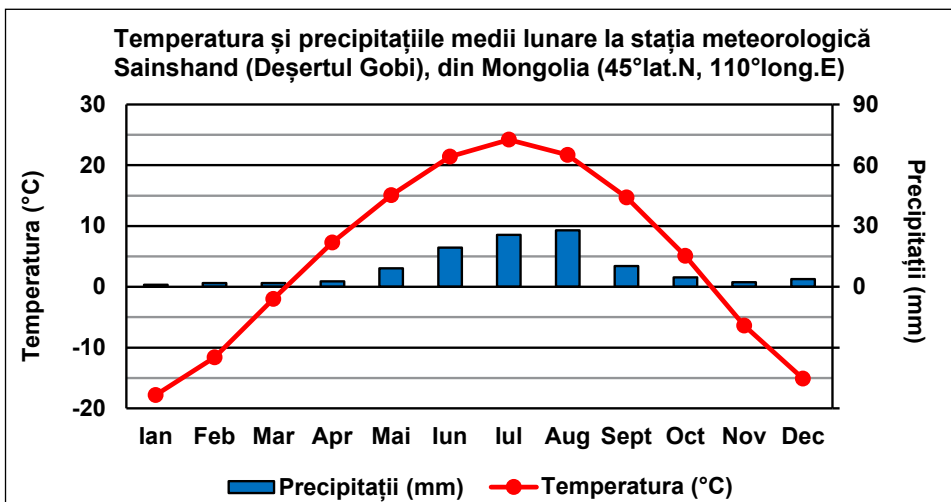

Figura 8

Sursa datelor: Global Historical Climatology Network

Precizează:

1. valoarea maximă a temperaturii medii lunare, precum și luna în care se înregistrează;
2. valoarea minimă a temperaturii medii lunare, precum și luna în care se înregistrează;
3. repartiția precipitațiilor pe toată perioada anului;
4. tipul de climă unde este situată stația meteorologică, aducând un argument în acest sens.

II. Calculează amplitudinea termică medie anuală.

III. Prezintă o cauză care explică valoarea mare a amplitudinii termice medii anuale.

VREAU SĂ ȘTIU MAI MULT:

- Localitatea **Cherrapunji**, din nord-estul Indiei, deține recordul pentru cele mai bogate precipitații căzute într-o lună, 9 300 mm (în iulie 1861) și într-un an, 26 470 mm (între 1 august 1860 și 31 iulie 1861).

ȘTIAI CĂ:

- **Temperatura maximă absolută** pe teritoriul Asiei a fost de 54°C? S-a înregistrat în localitatea Tirat Zvi din Israel (21 iunie 1942).
- **Temperatura minimă absolută** pe teritoriul Asiei a fost de -67,8°C? S-a înregistrat în localitatea Oimiakon din Federația Rusă (6 februarie 1933).

Sursa datelor:
Organizația Mondială de Meteorologie

Contraste biogeografice

Analizează harta

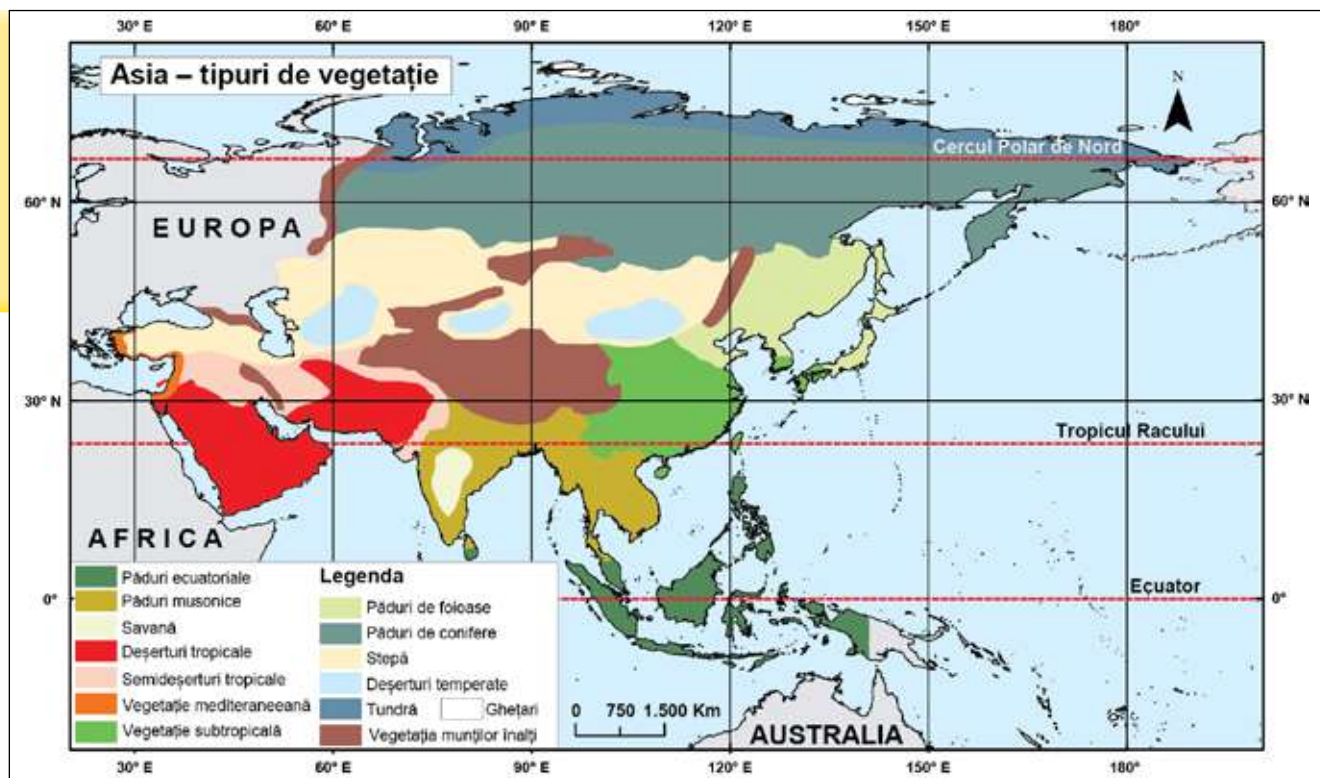

Figura 1

Precizează:

- ✓ tipul de vegetație din Arhipelagul Indonezian;
- ✓ un tip de vegetație din Peninsula India;
- ✓ tipul de vegetație specifică țărmului Mării Mediterane;
- ✓ tipul de vegetație cu cea mai mare extindere în nordul Asiei.

Reține!

Datorită întinderii latitudinale mari, varietății condițiilor climatice și de relief, în Asia există toate zonele biogeografice. Astfel, de la sud la nord, se succed:

✓ **Pădurea ecuatorială**, veșnic verde, este caracterizată prin abundența și etajarea speciilor de plante. Ocupă suprafețe mari în Arhipelagul Indonezian. Este alcătuită din diferite specii de palmier, liane și orhidee. Aici trăiesc numeroase specii de animale, printre care urangutanul, tigru, rinocerul, tapirusul, reptile și păsări. Solurile specifice sunt lateritele.

Mangrovele sunt formațiuni vegetale cu adaptări speciale la oscilațiile de nivel ale apelor oceanului, datorate mareelor. Sunt specifice mai ales regiunilor de țărm din sud-estul Asiei.

✓ În **pădurea musonică**, localizată în peninsulele India și Indochina, cresc specii de arbori cu valoare economică: bambus, abanos, tec, santal etc. În anotimpul secetos numeroși arbori își pierd frunzele. Animalele specifice sunt maimuțele, elefanții, tigrii, dar și specii de păsări.

Mangrove

✓ **Savana** este formată din ierburi înalte și arbori izolați și poate fi întâlnită în anumite sectoare din Peninsula India. Aici trăiesc: elefantul, rinocerul indian (cu un corn), gazela, tigru. Solurile specifice savanelor, bogate în oxizi de fier, sunt cele roșii de savană.

✓ În **deșerturile calde** (Thar, Rub al-Khali) vegetația este sărăcăcioasă, formată din ierburi, tufișuri și arbuști rari. În oaze cresc palmieri. Se întâlnesc reptile și insecte. În deșerturi sunt soluri nisipoase.

✓ **Pădurile subtropicale** cresc pe țărmul Mării Mediterane (vegetația mediteraneeană) și în estul Chinei. Pe țărmul Mării Mediterane speciile de plante cele mai întâlnite sunt stejarul, măslinul sălbatic, cedrul, pinul și diferiți arbuști. Solurile sunt terra rosa. În estul Chinei cresc arborele de camfor, ginkgo biloba, stejarul, magnolia etc.

✓ **Stepa** este formată din ierburi rezistente la secetele prelungite. Animalele specifice sunt rozătoarele și diferite specii de reptile și păsări. În stepă, se află cele mai fertile soluri, cernoziomurile.

✓ În **deșerturile temperate** (Deșertul Gobi) vegetația este extrem de rară, formată din smocuri de iarbă și saxaul (arborele fără frunze). Aici trăiește cămila cu două cocoșe (cămila bactriană).

✓ **Pădurea de foioase**, specifică estului Asiei, în China și Japonia, este formată din: fag, stejar, tei, frasin. Solurile sunt brune și brun-roșcate de pădure.

✓ **Pădurea de conifere** (taiga) este formată din molid, brad, pin și larice. Fauna este reprezentată de: urs brun, râs, lup, veveriță, zibelină, hermelină, elan etc. Solul caracteristic este podzolul.

✓ **Tundra**, specifică extremității nordice a continentului, în climatul subpolar, este formată din mușchi, licheni, ierburi și arbuști (mesteacănul pitic). În tundră, trăiesc: ursul polar, vulpea polară, lupul de tundră, renul, iepurele alb și specii de păsări. Solurile de tundră sunt înghețate permanent.

✓ **Vegetația munților înalți** este etajată. Pornind de la poale, unde întâlnim pădurea, vegetația se schimbă odată cu creșterea altitudinii, ajungând la tufărișuri și pajiști alpine pe culmile munților. În Podișul Tibet trăiește iacul.

Aspect din Deșertul Gobi

ȘTIAI CĂ:

- În Arhipelagul Indonezian crește **Rafflesia**, planta cu cea mai mare floare de pe glob?

Rafflesia

- **Dragonul** (varanul de Komodo) este cea mai mare șopârlă din lume?

Varanul de Komodo

Aplică!

În coloana **A** sunt notate tipuri de vegetație, în coloana **B**, tipuri de climat, iar în coloana **C**, tipuri de soluri. Stabilește corespondența dintre fiecare tip de vegetație, climatul caracteristic și solul pe care aceasta se dezvoltă, după modelul **VI-6-f**.

A

- I. pădure de conifere
- II. pădure ecuatorială
- III. pădure subtropicală
- IV. stepă
- V. tundră

B

1. climat ecuatorial
2. climat mediteraneean
3. climat subpolar
4. climat temperat-continental
5. climat temperat-continental rece

C

- a. cernoziom
- b. laterite
- c. podzol
- d. soluri de tundră
- e. terra rosa

Proiect

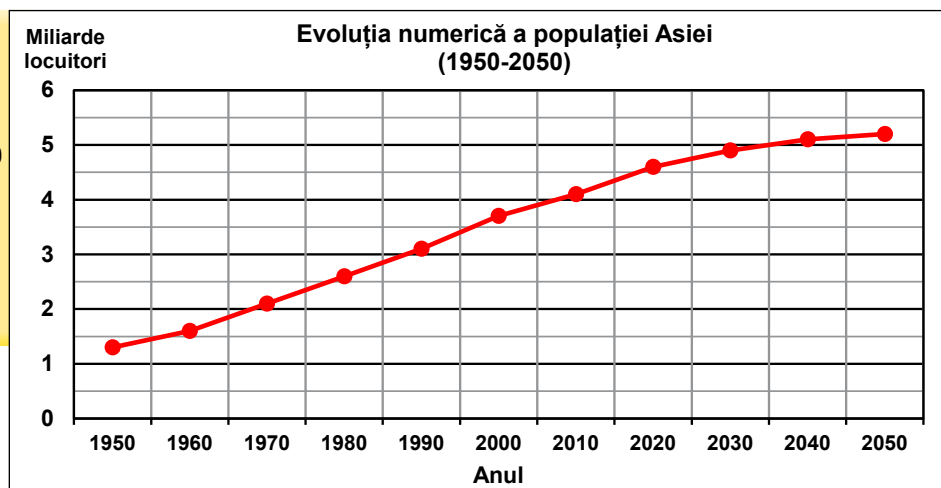
- ✓ **Panda uriaș** sau *ursul panda* este recunoscut la nivel mondial ca simbol al protecției animalelor. Folosind diferite surse de documentare (enciclopedii, reviste, internet), realizează o scurtă prezentare a ursului panda, având în vedere: teritoriul de răspândire, caracteristici ale habitatului și modul de viață.
- ✓ Formați echipe de 4-5 elevi. La alegere, realizați prezentarea unei **zone biogeografice**, în care să aveți în vedere: localizarea geografică, speciile de plante și animalele specifice, însoțite de imagini reprezentative, tipul de climat și tipul de sol. Precizați sursele bibliografice.

Elemente de diversitate umană (diversitate etnică, lingvistică, culturală, confesională)

Evoluția numerică a populației și răspândirea geografică a acesteia

Analyzează graficul

Precizează:

- ✓ numărul aproximativ al locuitorilor Asiei în anul 2020;
- ✓ cu cât a crescut numărul locuitorilor Asiei în perioada 1950-2020;
- ✓ cu cât va crește numărul locuitorilor Asiei în perioada 2020-2050.

Figura 1

Sursa datelor: United Nations, Department of Economic and Social Affairs, Population Division (2022). World Population Prospects 2022, Online Edition.

Reține!

În Asia trăiește în prezent mai mult de jumătate din populația Terrei (4,7 miliarde de locuitori în anul 2023). Numărul locuitorilor Asiei a avut o creștere continuă, ca urmare a bilanțului natural pozitiv, în care rata natalității a fost mai mare decât cea a mortalității. Această situație se va menține și în viitor. Cele mai populate state ale Asiei sunt: India, China, Indonezia, Pakistan, Bangladesh, Japonia etc.

Analyzează harta

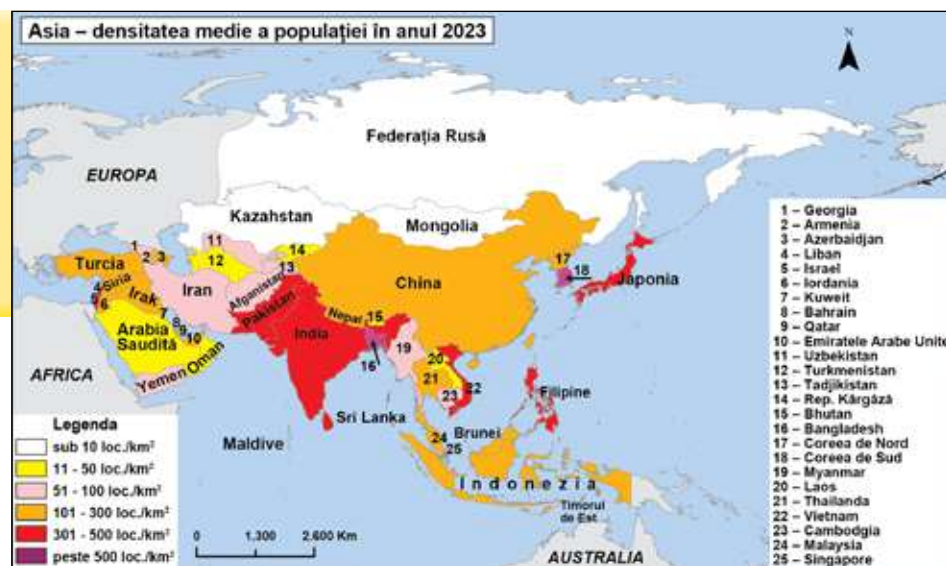

Figura 2

Sursa datelor: United Nations, Department of Economic and Social Affairs, Population Division (2022). World Population Prospect 2022, Online Edition.

Precizează:

- ✓ numele a două state în care densitatea medie a populației este mică, sub 10 loc./km²;
- ✓ numele a două state în care densitatea medie a populației are valori cuprinse între 101 și 300 loc./km²;
- ✓ numele a două state în care densitatea medie a populației are valori cuprinse între 301 și 500 loc./km²;
- ✓ numele a două state în care densitatea medie a populației este mare, peste 500 loc./km².

ȘTIAI CĂ:

- **Partea asiatică a Federației Ruse** are aproximativ 37 milioane de locuitori? Aceasta reprezintă doar 28% din populația Federației Ruse, iar densitatea medie a populației este de 2,8 loc./km².

Reține!

Pe teritoriul Asiei populația este inegal repartizată, din cauza factorilor naturali (relief, climă, ape, soluri), demografici, economici sau politici. Densitatea medie a populației, în anul 2023, este de 150 loc./km². În prezent statele cu cele mai mari densități medii ale populației sunt Singapore (8 800 loc./km²), Bahrain, Maldive și Bangladesh (peste 1 000 loc./km²), iar cele mai mici densități medii ale populației sunt în Mongolia (2,2 loc./km²), în Kazahstan și în partea asiatică a Federației Ruse (sub 10 loc./km²).

Elemente de diversitate umană (diversitatea etnică, lingvistică, culturală, confesională)

Asia se caracterizează printr-o mare diversitate etnică și culturală, respectiv de naționalitate, limbă vorbită și religie.

- ✓ **Diversitatea etnică** este rezultatul vechimii locuirii și al diferitelor valori culturale. Astfel, pe teritoriul Asiei există numeroase etnii: mongolă (**figura 3**), japoneză (**figura 4**), arabă (**figura 5**), turcă (**figura 6**), la care se adaugă grupuri etnice mai restrânse (populația caucaziană, indoneziană, malaeziană etc.).

Figura 3

Figura 4

Figura 5

Figura 6

- ✓ **Diversitatea lingvistică** este datorată numeroaselor naționalități existente în Asia. Aceasta asigură transmiterea valorilor culturale și coeziunea de grup. Limbile vorbite de locuitorii Asiei fac parte din familiile: *indo-europeană* (rusa, iraniană, hindi etc.), *hamito-semitică* (araba), *sino-tibetană* (chineza, tibetană, etc.) și *uralo-altaică* (turca, mongola). La acestea se adaugă câteva limbi ce aparțin familiei *austroneziene* (indoneziana, malaeza, filipineza) etc.

- ✓ **Structura confesională** a Asiei este foarte diversă. Printre numeroasele elemente culturale care diferențiază populația, religia constituie un element de referință, deoarece influențează în mare măsură modul de viață a oamenilor, precum și anumite caracteristici demografice sau sociale.

În Asia sunt prezente toate marile **religii** ale lumii: **creștinismul** (Federația Rusă, Georgia, Armenia, Filipine), **islamul** (Turcia, Iran, Pakistan, Bangladesh, Indonezia etc.), **budismul** (China, Mongolia etc.). **Religiile etnice** sunt reprezentate de: **hinduism** (India, Nepal, Sri Lanka), **iudaism** (Israel), **religiile est-asiatice** (**confucianism**, **taoism** etc., în China), **șintoism** (Japonia). Pe spații restrânse se regăsesc și **religii tribale**, cum este **șamanismul**, practicat în Siberia, Mongolia, Indonezia etc. De asemenea, o parte a populației (25%) se consideră atee și **nu** este afiliată niciunei religii (**figura 7**).

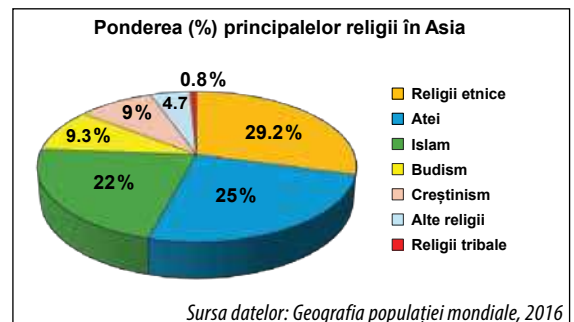

Figura 7

- ✓ Fiecare stat sau grupare etnică are propriile obiceiuri, tradiții, sărbători care definesc **diversitatea culturală** a Asiei.

Aplică!

Graficul din **figura 8** redă numărul locuitorilor din câteva state asiatice, în anul 2023, și se referă la subiectele **1, 2 și 3**.

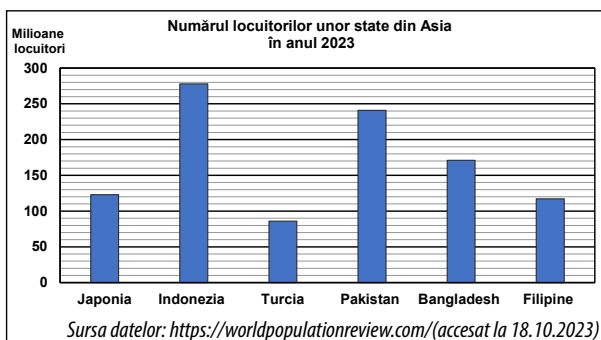

Figura 8

1. Precizează:

- numele statului care înregistrează cel mai mare număr de locuitori, precum și numărul acestora;
- numele statului care înregistrează cel mai mic număr de locuitori, precum și numărul acestora.

2. Calculează, cu aproximație, diferența dintre numărul locuitorilor statelor Pakistan și Japonia.

3. Pentru statele reprezentate pe grafic, menționează religia predominantă și familia lingvistică.

ȘTIAI CĂ:

- În **Siberia** trăiesc numeroase grupuri etnice indigene (de exemplu iacuți, neneți, ciukci etc.)? Aceștia se ocupă cu vânătoarea, pescuitul și creșterea renilor.

Harta politică și marile aglomerări umane

Analizează harta

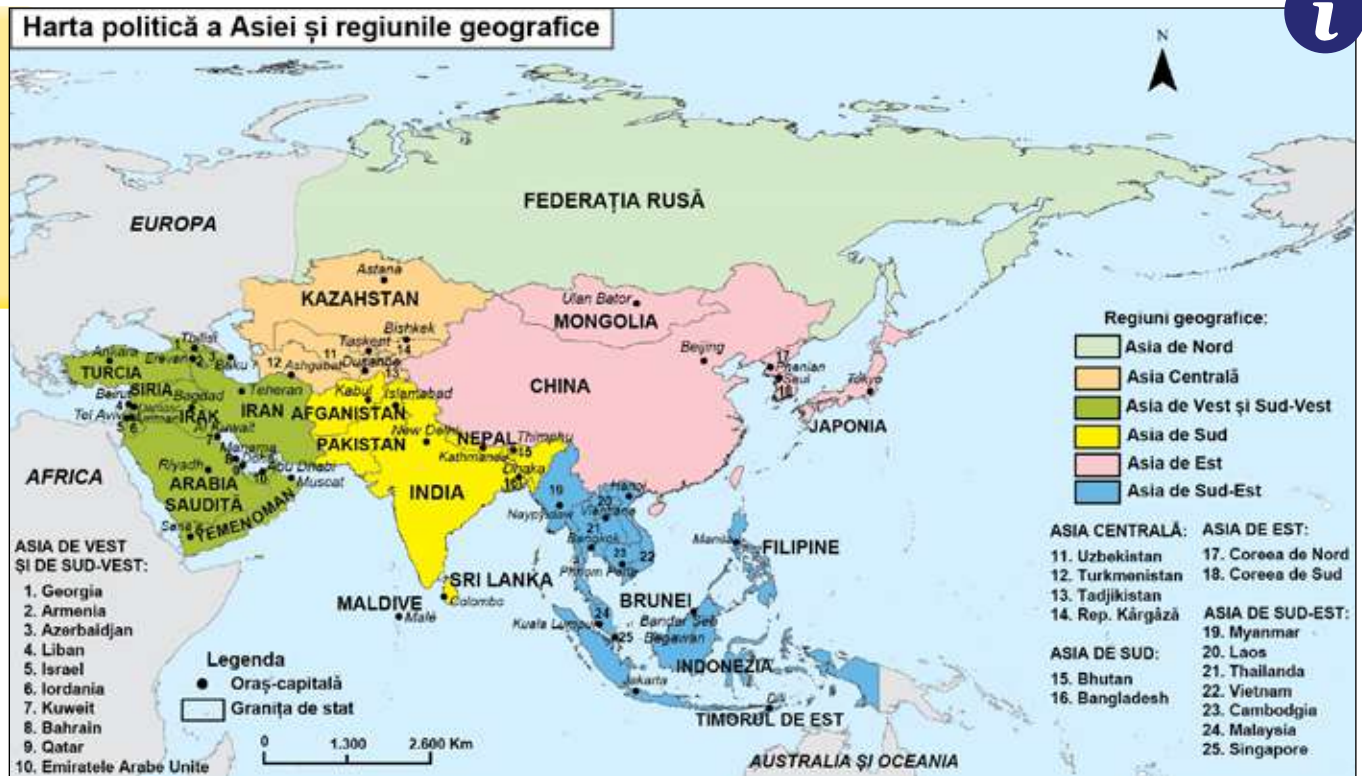

Figura 1

Precizează:

- ✓ numele a câte două state situate în fiecare dintre peninsulele Arabia și Indochina;
- ✓ numele a două state insulare/arhipelag din Oceanul Pacific;
- ✓ numele a trei state situate în partea centrală a continentului, care **nu** au ieșire la mare;
- ✓ numele a trei state cu suprafață mare.

Reține!

În prezent, harta politică a Asiei cuprinde 47 de state independente și mai multe teritorii cu statut politic special.

Acestea se diferențiază după mai multe criterii: așezarea geografică, suprafață, mărimea demografică, forma de guvernământ.

În funcție de așezarea geografică, statele Asiei sunt grupate în șase regiuni: **Asia de Nord, Asia Centrală, Asia de Vest și Sud-Vest, Asia de Sud, Asia de Est, Asia de Sud-Est.**

După poziția lor geografică statele Asiei sunt *transcontinentale* (Federația Rusă, Turcia, Kazahstan), *intracontinentale* (Mongolia, Afganistan, Uzbekistan etc.), *state continentale cu ieșire la mare* (China etc.), *peninsulare* (Arabia Saudită, India, Thailanda etc.), *insulare* (Sri Lanka), *arhipelag* (Indonezia, Filipine, Japonia).

Cele mai mari state din Asia, ca suprafață, sunt Federația Rusă – partea asiatică, China, India, Kazahstan și Arabia Saudită, iar cele mai mici teritorii sunt deținute de Maldive, Singapore și Bahrain. Cele mai populate state asiatice sunt India, China, Indonezia, Pakistan, Bangladesh, Japonia, iar cel mai mic număr de locuitori înregistrează Maldive, Brunei, Timorul de Est și Bahrain.

După forma de guvernământ sunt **republici** (India, Turcia, Indonezia, China etc.) și **monarhii**, fie *constituționale* (Japonia, Malaysia, Iordania, Bahrain etc.), fie *absolute* (Arabia Saudită, Oman).